

Træthed hos de Folk, som træde ud i Livet, efterat have gaaet i Skole i 20 Aar, og ved Siden af denne Træthed har der mange Gange udviklet sig en falsk Intelligentes Overmod, en Intelligents, hvis Kjendemerke er Præntioner, især naar man har faaet en god Charakter. Vil og kan det foreliggende Lovforslag, hvis det bliver ophøiet til Lov, hjælpe til Forbedring i de Retninger, jeg her har omtalt? Jeg tvivler meget derom, thi ogsaa efter det skal Underviisningen i de lærde Skoler begynde ved det tiende Aar, ogsaa efter det vil en Riven ud af Familiekredsen fremdeles vedblive at finde Sted, hvorved disse Børlinge, som i Virkeligheden ere unyndige, blive udelukkede fra at see noget af det Bedste og Bedste i Menneskelivet. Den ærede Minister har vel stærkt betonet, at der ikke kunde spares synderligt, om vi ophævede de 4 første Classer i Latinskolerne, da ialfald de fleste af Disciplene i de første Classer vare betalende, og det er nok muligt, at det forholdt sig saaledes, men for de private Familiers Bedkommende vilde det naturligvis være en betydeligt Besparelse, om vi kunde ophæve de 4 første Classer, hvorhos det efter min Formening vilde være gavnligt, at Børningerne kom til at leve i deres Familiekreds. — Efter min Opfattelse er det en af de største Mangler ved det nærværende Forslag, at det ikke tager Hensyn til den øvrige Skoleordning, thi hele Skoleordningen burde være heelt støbt, og vi burde derfor ikke alene have de lærde Skoler, men ogsaa Almueskolerne frem her. Det er blevet sagt, at det ikke var muligt at ophæve de 4 Classer, fordi det communale og borgerlige Skolevæsen ikke var i en saadan Forfatning, at det kunde fyldestgjøre de Aar, der da vilde blive at stille til det; men lad os netop derfor tage hele Skolevæsenet for paa een Gang. Man kan dog ikke negte, at Ophævelsen af de 4 Classer ialfald vilde løse nogen Capital, som kunde bruges netop til at hjælpe paa det borgerlige og det communale Skolevæsen. I Amerika finder der som bekendt en Strøm Sted fra Almueskolevæsenet over i det lærde, og det er det Samme, der burde finde Sted her. Det er ganske vist ikke umuligt, at der kunde indrettes et saadant

borgerligt og communalt Skolevæsen, at man kunde nedlægge de 4 første Classer, hvorved der ialfald vilde fremkomme en betydelig Besparelse for Familierne, thi hvem uden de Rige eller ialfald de særlig Begunstigede have vel nu Raad til at holde deres Sønner i 8 Aar i Latinskole? Er det i Virkeligheden ikke saa, at selv om der ikke kan opnaaes synderligt Besparelse for Staten derved, vil der ialfald opnaaes væsentlige Goder baade for Børningerne og tillige for de Familier, der have Sønner at sende, og ikke mindst for de fattige, men i saa Henseende vil nærværende Lovforslag aldeles ikke hjælpe det Mindste; derefter finder det Samme Sted som nu. Der er Tale om, at der kan nedlægges 2 Classer, men det er i Virkeligheden, saaledes som udtalt igaar af et æret Medlem, jeg troer af det ærede Medlem for Beile Amts 1ste Valgkreds (Gad), mere en Skindrømmelse end en Virkelighed; anderledes kan jeg heller ikke see denne Sag. — Hvad er det imidlertid, hvorover man fremdeles har klaget med Hensyn til vort lærde Skolevæsen? Det blev udførlig omtalt igaar af det ærede Medlem for Møen (Voss) og jeg kan derfor fatte mig meget kort i saa Henseende. Man har, som rigtig bemærket, anket over Overlæselse, samt tillige over, at de Mennesker, der komme ind i de lærde Skoler, ikke saa meget beskæftige sig med den Verden, der er, som med den, der har været, og da knap nok med denne. Det er virkelig ikke med Urette, at man har fremhævet, at deres Skindannelse og Indgaaen i den gamle Verden mere er af Navn end af Gavn. Jeg har i alt Fald spurgt flere Studenter, om de nu virkelig have Kjendskab til Oldtidens store Forfattere og med den Verden, der er forgaet, men de have svaret: Nei, det er langt fra at være Tilfældet. Det er derfor vistnok, som sagt, mere Navneværdi end Virkelighed. Ja, jeg har endog saa hørt en Doctor i Philosophien sige — maastee vil den ærede Minister dertil bemærke: Ja, hvad kan man ikke høre sige —: Naar 10 Aar ere gaaede, kunne vi ikke en Smule Græst; de fleste af os, de 9 af 10, kunne det i alt Fald ikke. Man har navnlig klaget over, at Underviisningen hverken var formalistisk eller